

ಯರವ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯದ ಶವಸಂಸ್ಕಾರ ಪದ್ಧತಿ: ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅವಲೋಕನ ಅಶೋಕ ಕುಮಾರ ಜಿ¹ ಮತ್ತು ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಕೆ ರವೀಂದ್ರನಾಥ್²

ಪೀಠಿಕೆ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಅರಣ್ಯವಾಸಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಯರವ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯವು ಕೂಡ ಒಂದು. ಇವರು ರಾಜ್ಯದ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಚ್.ಡಿ. ಕೋಟೆ ಮತ್ತು ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆ ವಿರಾಜಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಪಶ್ಚಿಮ, ನೈರುತ್ಯ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗಗಳಾದ ಮತ್ತಿಗೋಡು, ಮಜ್ಜಿಗೇಹಳ್ಳಿ, ಮಾರೂರು, ಕಾರೆಕಿಂಡಿ, ಮಾಲ್ದರೆ, ಆನೆ ಚೌಕೂರ್, ಚೇಬು ಕೊಲ್ಲಿ, ತಿತ್ತಿಮತಿ, ಗೋಣಿಕೊಪ್ಪ, ಮಡಿಕೇರಿ, ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ. 2011 ಜನಗಣತಿ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ 14,862 ಪುರುಷ ಮತ್ತು 15,497 ಮಹಿಳೆಯರನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಒಟ್ಟು 30,359 ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಕೊಡಗಿನ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯದವರಲ್ಲೇ ಯರವರು ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಜನಸಮುದಾಯವಾಗಿದೆ, ಇವರನ್ನು ಭಾಷಿಕವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದ ಹಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇವರು ಸುಮಾರು 16ನೇ ಶತಮಾನದ ಹಿಂದೆಯೇ ಕೇರಳ ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಭಾಷಿಕ ಪರಿಸರದಿಂದ ಕೂಲಿಗಾಗಿ ವಲಸೆ ಬಂದಿರಬಹುದು ಎಂದು ಊಹಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಕಾರಣ ಕೇರಳದ ಅಡಿಯನ್(ಅಡಿಯ), ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಪಣಿಯನ್(ಪಣಿಯ) ಇವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟು ಪಾಡುಗಳು ಕೊಡಗಿನ ಯರವರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪಾಲು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳ ದೌರ್ಜನ್ಯದಿಂದಲೂ ಅಥವಾ ದಾಳಿಗಳಿಂದಲೂ ಕಂಗೆಟ್ಟು ದಟ್ಟ ಕಾಡುಗಳಿಗೆ, ಅಥವಾ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರಲ್ಲಿ ಪಂಜರಿಯರವ, ಪಣಿಯರವ, ಕಾಗಿಯರವ ಮತ್ತು ಬಡಗಯರವ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಉಪಪಂಗಡಗಳಿವೆ. 1871ರ ಜನಗಣತಿಯಿಂದಲೂ, ಸರ್ಕಾರದ ಎಲ್ಲಾ ದಾಖಲಾತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ನಾಲ್ಕು ಉಪಗುಂಪುಗಳನ್ನು 'ಯರವ/ಯರವ' ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ. 'ಯರವ/ಯರವ' ಎಂಬ ಪದನಿಷ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಇದು ಕೊಡವ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದು, ಭೂರಹಿತರಾಗಿದ್ದ

¹ ಸಂಶೋಧಕರು, ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗ, ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು.

² ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗ, ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು.

ಇವರು ಕೂಲಿಗಾಗಿ ಕೊಡವರ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಜೀತದಾಳುಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಕೊಡವರು ಇವರಿಗೆ ನೀಡಿದ ಹೆಸರೆ 'ಯರವ/ಎರವ'; ಕೊಡವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಎರ' ಎಂದರೆ ಭಿಕ್ಷೆ/ಬೇಡು, 'ಯರವ/ಯರವಿಗ' ಎಂದರೆ ಭಿಕ್ಷುಕ/ಬೇಡುವವ'. ಟಿ. ಬರೂ ಮತ್ತು ಎಂ.ಬಿ. ಎಮೆನೋ ಅವರು ತಮ್ಮ 'ದ್ರವಿಡಿಯನ್ ಎಟಿಮಲಾಜಿಕಲ್ ಡಿಕ್ಷನರಿ'ಯಲ್ಲಿ 'ಎರ' ಎಂದರೆ 'ಬೇಡು', 'ಎರವ' ಎಂದರೆ 'ಬೇಡುವವ' ಎಂಬ ಅರ್ಥ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಮಲೆನಾಡಿನ ಹಸಿರು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಗುಂಪಿನ ಹಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಯರವ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯದ ಜೀವನಾವರ್ತಕ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ (Lifecycle rituals) ಶವಸಂಸ್ಕಾರ ಪದ್ಧತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಜನರು ಪವಿತ್ರವಾದ ಕಾರ್ಯವೆಂದು ನಂಬಿರುವುದರಿಂದ ಬಹಳ ನಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ಶ್ರದ್ಧಾ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇತರೆ ಆಚರಣೆಯ ಅನುಕ್ರಮಗಳು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕಂಡರು, ಶವಸಂಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆ ನಿಧಾನ, ಶವಸಂಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಮಾತುಗಳು, ಮಂತ್ರಗಳು ಅನುಸರಿಸುವ ವಿಧಾನ ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳಾಗುವುದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ; ಕಾರಣ ಇಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಸತ್ತವರ ಆತ್ಮ ಶಾಂತಿ ಅಡಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ರೂಢಿಗತವಾದ/ಬಲವಾದ ನಂಬಿಕೆ. ಪಂಜರಿಯರವರ ಶವಸಂಸ್ಕಾರ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಇವರಲ್ಲಿ ಸಾವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮೂರು ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಶವಸಂಸ್ಕಾರ, ಪದಿಮೂಂಜು - ಹತ್ತು ದಿನ ಕಳೆದು ಹನ್ನೊಂದನೆ ದಿನ ನಡೆಯುವ (ತಿಥಿ) ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಕೂಟ - ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಳೆದು ನಂತರ ನಡೆಸುವ (ಸಾಮೂಹಿಕ ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆ)

ಶವಸಂಸ್ಕಾರ

ಇವರಲ್ಲಿ ಶವಸಂಸ್ಕಾರ ಎರಡು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಜರಗುತ್ತದೆ. ಶವವನ್ನು ಚಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಸ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವರೆಗಿನದನ್ನು 'ಅರಿತಿರಿ', ಎಂದು ಅನಂತರದನ್ನು 'ಇಲೇಪಿಲೇ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಸಾವು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮನೆಯ ಹೊರಗಿನ ಪಡಸಾಲೆಯ ಮೇಲೆ ಚಾಪೆ ಹಾಸಿ ಮಲಗಿಸುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಆತನ ಕೊನೆಯ ಆಸೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ; ಸಾಯುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕರುಳು ಬಳ್ಳಿಯವರು ಹಾಲು ಬೆರೆಸಿದ ನೀರು/ಎಳನೀರಿನ ಹನಿಯನ್ನು ಆನಿಸುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಸತ್ತಿರುವುದು ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ನಂತರ ಕುಂಜಕಾರನಿಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹೆಣದ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ನೇರಮಾಡಿ ಮಲಗಿಸಿ ತಲೆಯ ಬಳಿ ಅಕ್ಕಿ, ಹಿತ್ತಾಳೆ ಬಳೆ, ಗಂಧದಕಡ್ಡಿ, ಎಲೆಅಡಿಕೆ, ಧೂಪ, ಅರೆಳೆಣ್ಣೆ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ಮಿ(ಸೇವಕ) ಮತ್ತು ಇತರರು ವಿಷಯವನ್ನು

ತಮ್ಮ ಚಮ್ಮದ ಬಂಧುಬಾಂಧವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಲಾಡಿಗೇ(ಪೂಜಾರಿ) ತಿಳಿಸಿ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅಣಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸಾವಿನ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದು ಇದು ಶೋಕದ ಸಂಕೇತವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಶವಕ್ಕೆ ಹೂವನ್ನು ಇರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕೈಲಾದ ಹಣವನ್ನು ಹಾಕಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ದುಃಖಸ್ಥರಿಗೆ ಸಾಂತ್ವನ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಮೃತರನ್ನು ಹೂಳುವುದು ಅಥವಾ ಕೆಲವರು ಸುಡುವುದನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ವಿವಾಹಿತರು ಅಥವಾ ವಯಸ್ಸಾದವರು ಸತ್ತರೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಹಾಗೂ ಅವಿವಾಹಿತರು ಸತ್ತರೆ ಮಲಗಿಸಿದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಣವನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಚಮ್ಮದ ಬಂಧುಗಳು ಶವವನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಕುಳ್ಳಿರಿಸುವ ಬಿದಿರಿನ ಚಟ್ಟವಾದರೆ 'ಪೆರೆಂಜಲು'(ಕುರ್ಬು) ಮಲಗಿಸುವ ಚಟ್ಟವಾದರೆ 'ಕಟ್ಟಲು' ಮಂಚವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸತ್ತವನು ಪುರುಷನಾದರೆ ಕರ್ಮಿಯು ಶವಕ್ಕೆ ಮುಖ ಕ್ಷಿರಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ, ಹೆಂಗಸಾದರೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಚಮ್ಮದ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರು ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಅರೆದು ಅರಿಸಿಣ, ಅರಳೆಣ್ಣೆ ಸೀಗೆಕಾಯಿಯನ್ನು ಮೈಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಬಿಸಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಶವಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ ಇದನ್ನು 'ಜಾವುಕು ಕುಳಿಪಕಿಂಜುಯಿ'(ಶವಕ್ಕೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸುವುದು) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಶವದ ಬಾಯಿಗೆ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅದರ ತುಟಿ ಮತ್ತು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಸತ್ತವರು ಗಂಡಸಾದರೆ ಹಣೆಗೆ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟು, ತಲೆಗೆ ಪೇಟವನ್ನು ಕಟ್ಟುವರು. ಹೆಣ್ಣಾದರೆ ತಲೆಗೆ ಎಣ್ಣೆತೀಡಿ ತುರುಬು ಕಟ್ಟಿ ಹಣೆಗೆ ಕುಂಕುಮ ಇಟ್ಟು ಹೂಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಸಿಂಗರಿಸುವರು. ಸತ್ತವರು ವಿವಾಹಿತನಾದರೆ ಆತನ/ಳ ಪತ್ನಿ/ಪತಿಯನ್ನು ಮದುವೆ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಹೋಲುವಂತೆ ಶೃಂಗರಿಸಿ ಹೆಣದ ತಲೆ ಬಾಗದಂತೆ/ಅಲುಗಾಡದಂತೆ ಕವೆಕೊಟ್ಟು ಕೂರಿಸಿ ಆತನ/ಳ ಬಲಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವರು; ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚೀನಿ ಮತ್ತು ದುಡಿ³ಯನ್ನು ಶೋಕಯುಕ್ತ ರಾಗದಲ್ಲಿ ನುಡಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಶವದ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತ ಸಂಬಂಧಿಗಳು (ಮಹಿಳೆಯರು) ಮೃತನ ಮುಖಸ್ತುತಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಗೋಳಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಕನ್ನಲಾಡಿಯು(ಯರವರ ಪೂಜಾರಿ) ಅಚ್ಚರಂಡಬಡಿಯನ್ನು(ಬಿದಿರಿನ ಬೆತ್ತವನ್ನು) ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ, 'ಮಹಾದೇವ! ತಾತ ತುತ್ತಾತಂದಿರೇ ಊರಿನ ದೇವರೆ ಕಾಡಿನ ದೇವರೆ ತಂದೆತಾಯಿಗಳೇ! ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸತ್ತಿದ್ದು ಅವನ್ನು ಚಟ್ಟಕಟ್ಟಿ ತರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ತಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳಿ' ಎಂದು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಾವಿನ ಮನೆಯ ಸುತ್ತ ಅಕ್ಕಿಕಾಳುಗಳನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಯಾವುದೇ ಭೂತ ಚೇಷ್ಟೆ ಆಗದಿರಲಿ ಎಂದು ದೇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾನೆ; ಶೋಕಸ್ಥ ಕುಟುಂಬದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಿಗೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಪಾವು ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು

³ ಚೀನಿ ಮತ್ತು ದುಡಿ ಯರವ ಸಮುದಾಯದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಾಡ್ಯ ಪರಿಕರ

ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಕಚ್ಚಲಾಡಿಯು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದುಹಿಡಿ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಇಡಿದು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರನ್ನು, ದೈವಗಳನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತಾ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೆಣದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಶವದ ಹಣೆಗೆ ಒಂದು ರೂ ಅಂಟಿಸಿ ಬಿಳಿಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅಕ್ಕಿಕಾಳು ಇಡುವನು ಇದನ್ನು 'ತಿಲೆಬೆಳ್ಳಿಕಟ್ಟಿಂಜೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ; ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಗೋಳಾಡುತ್ತಾ ಚಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಕಿಕಾಳುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಕೊನೆಯ ವಿದಾಯ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶವವು ಹೊರಡುವ ಮೊದಲು ಚಟ್ಟಕ್ಕೆ ನೀವಳಿಸಿ ಒಂದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯನ್ನು ಇಡುಗಾಯಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಇದನ್ನು ಚಮ್ಮದವರು ತಿನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ವರು ಚಟ್ಟವನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಮೂರು ಬಾರಿ ಉಯ್ಯಾಲೆಯಂತೆ ತೂಗಿಸಿ ಹೆಗಲಿಗೆರಿಸಿ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಶವದ ಮುಂದೆ ಗಂಡಸರು ಹಿಂದೆ ಹೆಂಗಸರು ಹೊರಡುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಒಂದು ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಹೂ, ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿ, ಮತ್ತು ಭತ್ತದ ಅರಳು ಅಥವಾ ಪುರಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಶವದ ಮರವಣಿಗೆ ಸ್ಮಶಾನದ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿದಂತೆ, ಹೆಣದ ಮೇಲೆ ಚಿಲ್ಲರೆ ಕಾಸು ಮತ್ತು ಕಡಲೆ ಪುರಿಯನ್ನು ಎರಚುತ್ತಾ 'ಸೂರೆ-ಸೂರೆ' ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾರೆ, ಈ ಕಾಸುಗಳನ್ನು ಚಮ್ಮದ ಜನರು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಿಷಿದ್ಧ.

ಮೂರು ದಾರಿ ಕೂಡಿದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಶವವನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ 'ನೀರು ಮುಟ್ಟಿಂಜೆ' ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಲು ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಚಟ್ಟವನ್ನು ಇಳಿಸುವರು. ಕುಂಜಕಾರನು ಒಂದು ಬಿದಿರಿನ ಗೊಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ, ಚಮ್ಮಕಾರ್ತಿಯು ತನ್ನ ಎಡಗೈ ಕಿರುಬೆರಳನ್ನು ನೀರಿಗೆ ಅದ್ದಿ ಶವದ ಬಾಯಿಗೆ ನೀರಿನ ಹನಿಯು ಬೀಳುವಂತೆ ಆನಿಸುತ್ತಾಳೆ. ನೀರುಕೊಟ್ಟ ಕುಂಜಕಾರನಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆಕೊಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವರೆಲ್ಲಾ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವರು. ಮೃತನ ಸಹೋದರಿಯು ಮೃತನ ಹೆಂಡತಿಯ ಕರಿಮಣಿ/ತಾಲಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹೆಣದ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಇಡುತ್ತಾಳೆ ಏಕೆಂದರೆ ಮದುವೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ತಾಳಿಯನ್ನು ಸಹೋದರಿಯೇ ಕಟ್ಟಿರುತ್ತಾಳೆ; ಇದು ಇವರ ಮಾತೃವಂಶಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಆಚೆಗೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸ್ಮಶಾನದ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಣ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಮೃತರ ಸಂಬಂಧಿಗಳು 'ಕಿಡಾಕು' (ಸ್ಮಶಾನ) ಒಂದು ಹಸನಾದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳವನ್ನು ತೋಡಿ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೂಳುವ ಗುಳಿಯೂ ಆರು ಅಡಿ ಉದ್ದ ನಾಲ್ಕು ಅಡಿ ಅಗಲ (ನಾಲ್ಕು/ಐದು ಅಡಿ ಅಗಲವಿದ್ದು) ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣವಾಗಿ ತೋಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಸುಡುವುದಾದರೆ ಅರ್ಧ ಅಡಿ ಗುಂಡಿ ತೆಗೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಜಗಲು ಮಾಡಿ ಶವವನ್ನು ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಶವದ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕೊಡಗಿನ ಕಡೆಗೂ, ತಲೆಯನ್ನು ಕೇರಳದ ವಯನಾಡಿನ ಕಡೆಗೂ ಮುಖವನ್ನು ಪೂರ್ವದ ಕಡೆಗೆ ಇರಿಸಿ ಮಲಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗುಳಿಯ ಬಳಿ ಬಂದಾಗ ಎರಡು ಗುಂಪಾಗಿ, ಒಂದು ಗುಂಪು 'ಸುಂಕಾ ಸುಂಕಾ' ಎಂದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಗುಂಪು 'ಬಂತು ಬಂತು'

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಮೂರು ಬಾರಿ ಶವವನ್ನು ಗುಳಿಸುತ್ತಿಸಿ, ಮೂರು ಮಂದಿ ಗುಳಿಯೊಳಗೆ ಇಳಿದು ಗುಂಡಿಯೊಳಗೆ ಬಾಳೆಎಲೆಯನ್ನು ಹಾಸಿ ಶವವನು ಮಲಗಿಸುವರು ನಂತರ ಕಚ್ಚೆಲಾಡಿಯು ಸತ್ತವನ ಆತ್ಮ ಭೂತ ಪ್ರೇತವಾಗದಿರಲಿ ಎಂದು ಸ್ಮಶಾನ ದೇವತೆಯಾದ 'ಚುಡೆಲೆ ಪಿರಾಮಿಳೆ ಪತ್ರಗಾಳಿ' ಅಂದರೆ ಸುಡುಗಾಡಿನ ಭದ್ರಕಾಳಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಮೂರು ಬೊಗಸೆ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಾಕುವರು. ನಂತರ ಮೂರು ಪದರದಂತೆ ಮಣ್ಣು, ಮುಳ್ಳನ್ನು ಸುರಿದು ಗುಪ್ತೆಮಾಡಿ ಎರಡು ಬಿಂದಿಗೆ ನೀರು ಸುರಿದು ಮಣ್ಣನ್ನು ಸಮಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಸಮಾಧಿಯ ಮೇಲೆ ತಲೆಬರುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಿತ್ತಾಳೆ ಬಳೆಯನ್ನು ಇರಿಸಿ ಎಣ್ಣೆ ಬತ್ತಿಯನ್ನು ಇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಧಿ ಮೇಲೆ ಏಳು ಬಳೆಗಳನ್ನು ಇಡುವರು ಇದು ಏಳು ದ್ವಾರಪಾಲಕರಿಗೆ ನೀಡುವ ಕಾಣಿಕೆ ಎಂದು ಇವರ ನಂಬಿಕೆ. ಸಂಸ್ಕಾರ ಆದನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವಲ್ಪದೂರದ, ಹಸನಾದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಪುನಃ ತಮ್ಮ ಕೈಲಾದ ಹಣವನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ, ಕನ್ನಲಾಡಿಯು ಅದನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಎಣಿಸಿ; ಕುಂಜಕಾರ, ಕುಂಜಕಾರ್ತಿ, ನಾಡುಕಾರ, ಗುಳಿತೊಡಿದವರು, ಬಿದಿರು ತಂದವರು, ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದವನಿಗೆ ಇಂತಿಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಹಂಚಿ ಉಳಿದಿದ್ದನ್ನು ತಾನು ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಇದನ್ನು 'ಕೊಲಿಬಿಲೆಮು' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ದುಃಖಿಸ್ಥರಿಗೆ 'ಚಾವುಕಂಜಿ' ಎನ್ನುವ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿದ ಗಂಜಿ ಊಟವನ್ನು ನೀಡಿದ ನಂತರ ಕನ್ನಲಾಡಿಯು ಮುಂದಿನ ಪದುಮೂಂಜು(ತಿಥಿ) ದಿನಾಂಕವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ನೆರೆದವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಊರುಗಳಿಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಸಗಣೆ ನೀರನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಸತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ಸಿಗಬೇಕು ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅವು ತಮ್ಮ ಜಾಗಗಳಲ್ಲೇ ಪ್ರೇತವಾಗಿ ಅಲೆಯುತ್ತವೆ ಎಂಬುವುದು ಯರವರ ಬಲವಾದ ನಂಬಿಕೆ, ಸತ್ತ ದಿನದಿಂದ ತಿಥಿಯಾಗುವವರೆಗು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಶುಭ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಆಹಾರ ತಿನಿಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು ಅದರ ಮೊದಲ ಚೂರು ಭಾಗವನ್ನು ಶವ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾಕುವುದು ವಾಡಿಕೆ ಏಕೆಂದರೆ ಸತ್ತವನ ಸೂಲು ಇನ್ನು ಅಲ್ಲೆ ಇದೆ ಎಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ತಿಥಿ ಆಗುವವರೆವಿಗೂ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿದ ತಿನಿಸಿನ ಕೊಂಚ ಭಾಗವನ್ನು ಒಂದು ಕರಟದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಮತ್ತೊಂದು ಕರಟದಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಇಟ್ಟು ಮನೆಯ ಸೂರಿನ ಮೇಲೆ ಇಡುತ್ತಾರೆ ಏಕೆಂದರೆ ಸತ್ತವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರೇತವಾಗಿ ಬಂದು ಅದನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಅವರ ನಂಬಿಕೆ.

ಪದಿಮೂಂಜು(ತಿಥಿ)

ಇವರಲ್ಲಿ ಸಾವಿನ ಸೂತಕವನ್ನು 'ಚಾವುಪಿಲೆ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸತ್ತ ಸೂತಕವು ಹತ್ತು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಇದ್ದು ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ದಿನ 'ಪದಿಮೂಂಜು' ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಪದಿಮೂಂಜು'

ಅಂದರೆ ಹತ್ತು ದಿನ ಕಳೆಯಿತು ಎಂದರ್ಥ. ಇವರಲ್ಲಿ ತಿಥಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಮಕ್ಕಳ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಮೃತನ ಸಹೋದರಿಯನ್ನು 'ಕುಳಿಕಾರ್ತಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಪ್ರೇತಾತ್ಮವಾಗಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಅದರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಕೋರಲು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದು ಮೈಲಿಗೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಬರುವಂತಿಲ್ಲ, ಪದಿಮೂಂಜಿನ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಸತ್ತವನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ತಲೆಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮಡಿಯಾಗಿ, ತಿಥಿಯ 11ನೇದಿನದ ಸಂಜೆಯಂದು ನೆಂಟರಿಷ್ಟರು ಎಲ್ಲಾರು ಸೇರಿ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಒಂದು ಕೋಳಿ, ಕಳ್ಳು(ಸಾರಾಯಿ) ಅರಿಸಿಣದ ಅನ್ನ, ಬಿಳಿ ಅನ್ನ, ಕರಿಅನ್ನ, ಕಡಲೆಪುರಿ, ಬಾಳೆಎಲೆ, ಚಪ್ಪರ ಕಟ್ಟಲು ಬೇಕಾದ ನೇರಳೆ ಕೋಲು, ಪೂಜಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಅಣಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಅಂದು ಸ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಹೆಣವನ್ನು ಹೂತಿದ್ದ ಅಥವಾ ಸುಟ್ಟಿದ್ದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ್ದ ಹಿತ್ತಾಳೆ ಬಳೆ ಮನೆಗೆ ತರುವುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮೃತನ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರೊಂದಿಗೆ ಕುಂಜಕಾರ, ಕನ್ನಲಾಡಿ, ಕರ್ಮಿ, ಚಮ್ಮಕಾರ, ಗಂಡಸರು ಮಾತ್ರ ಸ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ ತೆರಳುತ್ತಾರೆ. ಹೆಣವನ್ನು ಹೂತಿದ್ದ/ಸುಟ್ಟಿದ್ದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ್ದ ಹಿತ್ತಾಳೆ ಬಳೆ ಇರಿಸಿದ್ದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ಸತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪಿಶಾಚಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಧಿಯ ದಿನದಂದು ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಹಿತ್ತಾಳೆ ಬಳೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಸಮಾಧಿಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಮನೆಯಿಂದ ತಂದಿದ್ದ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜನಗಳನ್ನು ಹೂ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬಾಳೆ ಎಲೆಗೆ ಹಾಕಿ ಸಮಾಧಿಯ ಬಳಿ/ಶವವನ್ನು ಸುಟ್ಟಜಾಗದಲ್ಲಿ ಎಡೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ ಇದನ್ನು ಕಾಗೆ ತಿನ್ನುವವರೆಗೂ ಕಾದಿದ್ದು ನಂತರ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಹೊಸ ಮಡಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ತುಂಬಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಹಿತ್ತಾಳೆ ಬಳೆ/ಪೇಯಿಬಳೆ'ಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅದರ ಮುಂದೆ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸತ್ತವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆತ್ಮ ಈ ಇತ್ತಾಳೆ ಬಳೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಯರವರು ನಂಬುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು 'ಪೇಯಿಬಳೆ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಹೊಸ ಮಡಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ತುಂಬಿಟ್ಟು ಸ್ಮಶಾನದಿಂದ ತಂದ ಪೇಯಿಬಳೆಯನ್ನು ಅದರ ಮೇಲಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ ಮಡಕೆಯಲ್ಲಿರುವಷ್ಟೇ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮೊರದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅದನ್ನ ಕನ್ನಲಾಡಿ ಮತ್ತು ಕರ್ಮಿ ಸೇರಿ ಎರಡು ಭಾಗಮಾಡಿ ಒಂದನ್ನು 'ಕೂಟದ ಅಕ್ಕಿ' ಎಂದು ಮತ್ತೊಂದನ್ನು 'ಚಮ್ಮಪಿಲೆ ಅಕ್ಕಿ' ಎಂದು ವಿಭಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಚಮ್ಮಪಿಲೆ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ತಿಥಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವರು, ಕೂಟದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ವರ್ಷಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಸಾಮೂಹಿಕ ಕಾರ್ಯವಾದ 'ಕೂಟದಲ್ಲಿ' ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಇದಾದನಂತರ 'ತಟ್ಟತಡೆ' ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿಯ ಬಂದನ, ಒಂದು ಅಡಿ ಉದ್ದದ ಬಿದಿರಿನ ಕಡ್ಡಿಗೆ ಎಣ್ಣೆಬತ್ತಿಯನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಒಂದು ಅಡಿ ಉದ್ದದ ಬಾಳೆಪಟ್ಟಿಯ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಿಗೂ ಚುಚ್ಚು ಮೇಜಿನಾಕರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಬಾಳೆಎಲೆಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ತಿಂಡಿ ತಿನಿಸುಗಳನ್ನು ಎಡೆಇಟ್ಟು ಕನ್ನಲಾಡಿಯು ಎಣ್ಣೆಯ ಒಂದೊಂದೇ ದೀಪದ ಬತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಸ್ಮಶಾನದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಅದನ್ನು

ಹೆಣತೊಳೆದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಒಂದು ಕೋಳಿಯನ್ನು ಕೂಯ್ದು ಅದರ ರಕ್ತವನ್ನು ರಾವು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಅದನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡದೇ ಬರಬೇಕು ಒಂದು ವೇಳೆ ನೋಡಿದರೆ ರಾವು ಒಡೆದು ಸಾಯುತ್ತಾರೆ ಏಕೆಂದರೆ, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸತ್ತವರ ಆತ್ಮ ಬಂದು ಆ ಎಡೆಯನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುವುದು ಅವರ ನಂಬಿಕೆ ಇದನ್ನು 'ಕಿಡಾಕೆಪೋಚು ಪೇಯಿ ಬುಳ್ಳುಂಡು ಬಂಜರು' ಅಂದರೆ ಸತ್ತವನ ಜೀವವನ್ನು ಸ್ಮಶಾನದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು ಎಂದರ್ಥ.

ನಂತರ ಮನೆಯ ಬಳಿಯ ಅಂಗಳವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿ ಐದು ಕಾಲಿನ ಒಂದು ಹಾಲುಕಂಬದ ಚಪ್ಪರವನ್ನು ಕುಂಜಕಾರ ಮತ್ತು ಇತರರು ಜೊತೆಸೇರಿ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಹಾಕುವರು. ಚಪ್ಪರಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ವಾವಣಿಯಾಗಿ ನೇರಳೆ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಬಳಸುವರು 'ನೇರಳೆಸೊಪ್ಪು' ಅಶುಭದ ಸಂಕೇತ ಎಂದು ಅವರ ನಂಬಿಕೆ. ಒಂದು ಮಡಿಕೆಯ ತುಂಬ ಭತ್ತ ತುಂಬಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸೇರನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿರುವ ಮೇಟಿಕಂಬದ ಬುಡಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟು ಕನ್ನಲಾಡಿಯು ಅಚ್ಚಿರಂಡಬಡಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವನು.

ಕಂಜಲಾಡಿ ಕರ್ಮಿಗಳು ಸೇರಿ ಮೂರು ಬಿದಿರು ಕಡ್ಡಿ, ಬಾಳೆನಾರುಗಳಿಂದ ಸುಮಾರು ಒಂದುವರೆ ಅಡಿ ಎತ್ತರ, ಒಂದು ಅಡಿ ಅಗಲದ ಮೂರು ಮೂಲೆಗಳ ಅಂದವಾದ ಮಂಟಪವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅದರ ತಳಕ್ಕೆ ಬಾಳೆಪಟ್ಟಿ ಹಾಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೀಪವನ್ನಿರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಧೂಪದೀಪ, ಎಡೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಳಿಕ ಅದರ ಮುಂದೆ ಎರಡು ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಚಮ್ಮಕಾರರು ಚಮ್ಮಪಿಲೆ ಅಕ್ಕಿಯಿಂದ ಒಂದೊಂದು ಸಾಲಿನಲ್ಲೂ ಐದೈದು ಮನುಷ್ಯಕಾರದ ಗೊಂಬೆಯನ್ನು 'ಪುಂಡ'(ಪಿಂಡ)ವನ್ನು ಬರೆಯುವರು ಇವೇ 'ಅವುಪ್ಪುವಾಮು ಪುಂಡಾಮ್'. ಒಂದೊಂದು ಗೊಂಬೆಯು ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ಗೊಂಬೆಯ ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಯ ಗೊಂಬೆ ಅಂದಿನ ಸಂಸ್ಕಾರದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದರೆ ಉಳಿದವೂ ಯರವರ ಪೂರ್ವಜರನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ. ಕೆಲ ಮಾತು ಮುಗಿದಾಗ ಕಂಜಲಾಡಿಯು 'ಅಮ್ಮೆರಾ ಬರಿ' ಎಂದು ಸತ್ತವನ ಚಮ್ಮದ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಚಮ್ಮದ ಹೆಂಗಸರು ಗೋಳಾಡುತ್ತಾ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಅಳಿಸಿಹಾಕುತ್ತಾರೆ ಇತರ ಹೆಂಗಸರು ಅವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸುತ್ತಾ ಅವರಿಗೆ ಬಿಸಿನೀರುಕೊಟ್ಟು ಕೈ ತೊಳೆಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಚಮ್ಮದ ವ್ಯಾಜ್ಯ ಇದ್ದರೆ ನಡೆಸಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮುಗಿದ ಆನಂತರ ಊಟಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಸವೆದಂಟಿನ ಪಲ್ಯ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಮಾಡಲೇಬೇಕಾದದ್ದು, ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಸಾರು, ಅನ್ನ, ಪಾಯಸ, ಕುಡಿಯಲು ಕಳ್ಳು (ಸಾರಾಯಿ) ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿಯ ವಿಶೇಷ ಅಡುಗೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕುಡಿಯಲು ಕಳ್ಳು(ಸಾರಾಯಿ) ಕೋಳಿಸಾರು, ಹಂದಿ ಮಾಂಸದೊಡೊಂದಿಗೆ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ.

ನಂತರ 'ಪಂದರಾಟ' ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ; ಅಂದರೆ ಪೇಯಿಪಾಟ್ಟು (ಭೂತದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕನ್ನಲಾಡಿಯು ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು) ಹಾಡಿ ಸತ್ತವರ ಆತ್ಮವನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥವಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಲಾಡಿಯು ಚಪ್ಪರದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು ದುಡಿ ಮತ್ತು ಗೆಜ್ಜೆಯೊಂದಿಗೆ ಆರೈಕೆಯರ ಪದಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮಧ್ಯಮಧ್ಯ ದುಃಖಿತಪ್ಪನಾಗುತ್ತಾ ಹಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅಂದು ಮಧ್ಯ ರಾತ್ರಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಹಾಡುಗಳು ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದವರೆಗೂ ಹಾಡುವರು ಮಧ್ಯ ಮಧ್ಯ ಹಾಲು ಬೆರಸದ ಕರಿಕಾಫಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕನ್ನಲಾಡಿಗಳು ಚಪ್ಪರದೊಳಗೆ ಕುಳಿತು ಸತ್ತ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲು ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಕೂಟದ ಅಕ್ಕಿಯ ಒಂದು ಹಿಡಿಯನ್ನು ಎರಡು ಮೊರಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಅದರೊಳಗೆ ಗೆಜ್ಜೆಸರವನ್ನು ಹಾಕಿ ಇಬ್ಬರು ಕನ್ನಲಾಡಿಯು ಮುಖದ ತುಂಬ ಕಂಬಳಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮೊರವನ್ನು ತೂಗಿ ತಮ್ಮ ದೈವಗಳನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಯರವರು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಗತಿಸಿದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ 'ತೆರ' ಎಂಬ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಅನ್ನಸಂತರ್ಪಣೆಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಜರುಗುತ್ತದೆ.

ಕೂಟ

ಕೂಟವನ್ನು ಮಾಡುವವರೆಗೂ ಸತ್ತವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆತ್ಮ ಪ್ರೇತದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಡಿಕೆಯಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬುವುದು ಅವರ ನಂಬಿಕೆ ಏಕೆಂದರೆ ಸತ್ತವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಂಡತಿ ಗಂಡನನ್ನು, ಅಥವಾ ಸತ್ತ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಬಲಿ ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಆದರಿಂದ ಪತಿ/ಪತ್ನಿ ವಿಯೋಗ ಹೊಂದಿರುವವರು ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಿಂದ ಕೆಲಕಾಲ ದೂರವಿರಬೇಕು, ಗತಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನೆನೆಯುವುದು, ಕೆಲದಿನಗಳವರೆಗೆ ಶೋಕತಪ್ಪರಾಗಿರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ತಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ದಿನದಲ್ಲಿ ಸಮೂಹ ಉತ್ತರ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು 'ಕೂಟ' ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಿಥಿಯಂತೆ ಇರುತ್ತದೆ; ಕೂಟ ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ನಡೆಯುವ ಕಾರ್ಯ, ಇಲ್ಲಿ ಅಂಗಳವನ್ನು ಶುದ್ಧವಾಗಿ ತಾರಿಸಿ, ಮನೆಯಿಂದ ತಂದ ಆತ್ಮವಿರುವ ಮಡಿಕೆಯನ್ನು ಚಪ್ಪರದ ಕೆಳಗೆ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರೇತವು ಎಲ್ಲೂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗದಂತೆ ದಿಗ್ಭಂಧನವನ್ನು ಕನ್ನಲಾಡಿ ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಪೇಯಿಬಳಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿನ ಅಕ್ಕಿ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಭಾಗವನ್ನು ಆ ದಿನದ ಅಡುಗೆಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಚಪ್ಪರದ ಕೆಳಗೆ ಪ್ರೇತವನ್ನು ಹೋಡಿಸುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಿದ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಈಗಲು ಆಚರಿಸಲಾಗುವುದು. ಕನ್ನಲಾಡಿಯು 'ಕಾಣುಮಾರುಂಜಕೋಟೆ'(ಕಾಣದ ದೇವರ ಕೋಟೆ) ಆತ್ಮವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವರು; ಇದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆತ್ಮ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿದೆ ಎಂದು ನಂಬಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೂಟದ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶವೆಂದರೆ 'ಆಳು' ಕಟ್ಟುವುದು, ಅಂದರೆ ಶೋಕದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಲು ಮೃತವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಡೆಯವರು ಕುಲಕ್ಕೆ ನೀಡಬೇಕಾದ ಕಾಣಿಕೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಮೃತ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಬಳಸಿದ ಚೊಂಬು, ವಸ್ತ್ರಗಳು, ಹತಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು, ಹೆಂಡತಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಗಂಡಸಾದರೆ ಪತ್ನಿಯ ಸೀರೆ-ಕುಪ್ಪಸ, ಎಲೆ-ಅಡಿಕೆ, ಬಾಚಣಿಕೆ ಮುಂದಾದವುನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿ ಅವಳ ಕುಲಬಾಂಧವರಾದ ಚಮ್ಮಕಾರನಿಗೆ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಬಂಧ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ; ಈ ಆಚಾರಣೆಯನ್ನು 'ಆಳುಕಟ್ಟಿಂಜೊ' ಆಳುಕಟ್ಟುವುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕಳ್ಳು-ಬಳ್ಳಿಯ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಮಾಡುವ ಈ ಕಾರ್ಯಗಳು ಸಮಾಜದ ಒಳಗಿನ ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಇತರ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು

ಇವರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ತೀರಿಹೋದರೆ 'ಚಾತ್ರ ಅಥವಾ 'ಅಂಬುಗಣಿ' ಎಂಬ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಸತ್ತ 11ನೇ ದಿನ ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಒಂದು ಬಿಳಿ ಮಡಿ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಾಸಿ ಒಂದು ಮೊಳ ಉದ್ದದ ಎರಡು ಚೇಣ್ಣಿಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ವಿ-ಕಾರದಲ್ಲಿ ಮುರಿದು, ಅವುಗಳ ತುದಿಗೆ ಕೋಳಿ ಪುಕ್ಕಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಪೂಜಿಸಿ ನಂತರ ಅರಿಸಿನದ ಅನ್ನದೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಹಿತ್ತಾಳೆ ಬಳೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಊರಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಇಡುವ ಮೂಲಕ ಆ ಸೂತಕವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ತಮ್ಮ ದೈವವಾದ ಕಾಲಚಿತ್ರ ಬಾಲಮಗನು ಆ ಎಡೆಯನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಮೂಲಕ ಸತ್ತವರಿಗೆ ಸದ್ಗತಿ ನೀಡುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು ಅವರ ನಂಬಿಕೆ. ಹುಟ್ಟಿನ ಸೂತಕ, ಋತುಮತಿಯಾದ ಸೂತಕ, ಸಾವಿನ ಸೂತಕ ಈ ಮೂರು ಮೈಲಿಗೆಗಳನ್ನೂ ನಿವಾರಿಸುವ ದೈವ 'ಕಾಲಚಿತ್ರ ಬಲಾಮಗ' ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಎಡೆ ಇಕ್ಕುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಕಾಗೆ ತಿನ್ನುತ್ತದೆ. ಇವನಿಗೆ ಈ ಎಡೆ ಪಡಿಯುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀಡಿದವರು ಆರ್ಯ-ಬಾಣ್ಯ, ಈ ಜೋಡಿಯನ್ನು ಅವರ ಪುರಾಣ ಕಥೆಯು 'ತಂಬಿರಮಾರು' ಎಂದು ಗೌರವದಿಂದ ಕರೆವರು.

ಯರವರು ತಮ್ಮ ಪೂಜಾರಿಗಳಾದ ಕನ್ನಲಾಡಿಗಳು ತೀರಿಹೋದರೆ ಅವರು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಚ್ಚಿರಂಡಬಡಿ, ಗೆಜ್ಜೆಸರ, ದುಡಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯರವರು ತಮ್ಮ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ವಿಜೃಂಭಿಸದೆ ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಆದ ನಷ್ಟವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಬಹಳ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರ ಮೇಲೆ ಅಪಾರವಾದ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಯರವರು, ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿತವಾಗುವ ಪ್ರತಿ ಸಂಭಾಷಣೆಯೂ ದೈವಿಕವಾದದ್ದು ಎಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಇತರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಆಚರಣೆಗಿಂತ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೊರಗಿನಿಂದ ನೋಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಬುಡಕಟ್ಟು

ಸಮುದಾಯದವರ ಆಚರಣೆಗಳು ಒಂದೇ ಎನಿಸಿದರೂ ಬುಡಕಟ್ಟು-ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ನಡುವೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಾಯುವವರೆಗಿನ ಯರವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಕೂಡ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಇತರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಪ್ರಭಾವದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ ಹಿ ಚಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾಕರ ಎ ಎಸ್. (2013). ಕರ್ನಾಟಕ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು. ಸಚಿತ್ರ ಕೋಶ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.
- ಗಂಗಾಧರ ದೈವಜ್ಞ, (2000). ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮಾಜ ಹುಟ್ಟು-ಸಾವಿನ ನಡುವೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು, ಸಚಿತ್ರ ಕೋಶ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.
- ಹರೀಶ್ ಪಿ ಎನ್. (1992). ಎರವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಉಪಸಂಸ್ಕೃತಿಮಾಲೆ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ವಕ್ತೃವಿವರ

- ಅಣ್ಣ, ವಯಸ್ಸು 40, ಯರವ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರತಿನಿಧಿ, ದೊಡ್ಡ ರೇಷ್ಮೆ ಹಾಡಿ, ಗೋಣಿಕೊಪ್ಪ, ಮಡಿಕೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆ,
- ಮಣಿ, ವಯಸ್ಸು 58, ಯರವರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮುಖಂಡ, ಕಾನೂರು, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲೂಕು, ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆ.
- ರಾಮು, ವಯಸ್ಸು 70, ಯರವರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮುಖಂಡ, ದೈಯದಹಾಡ್ಲು, ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲೂಕು, ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆ.
- ರಾಮು ಪಿ.ಕೆ, ವಯಸ್ಸು 56, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೋರಾಟಗಾರ ಮತ್ತು ಯರವ ಮುಖಂಡ, ಹೊಸ ಶೆಟ್ಟಹಳ್ಳಿ, ಗಿರಿಜನ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಾಲಾನಿ, ಹುಣಸೂರು ತಾಲೂಕು, ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ,
- ಸವಿತ, ವಯಸ್ಸು 28, ಬಿ.ಎಡ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ ಮತ್ತು ಯರವ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರತಿನಿಧಿ, ಪಾಲಿಬೆಟ್ಟ ಹಾಡಿ, ಗೋಣಿಕೊಪ್ಪ, ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆ.